

ОТДЕЛ ЗА ВЪНШНИ ЦЪРКОВНИ ВРЪЗКИ
на Московската патриаршия

Митрополит Иларион: Вероятността, светът да е сътворен без участието на Бога е нулева

На 2 октомври 2021 година в предаването «Църквата и светът» на телевизионния канал «Русия 24», което се излъчва в събота и неделя, председателят на Отдела за външни църковни връзки на Московската Патриаршия Волоколамският митрополит Иларион отговори на въпроси на водещата Екатерина Грачова.

Е. Грачова: Това е времето на програмата «Църквата и светът» на телевизионния канал «Русия 24». Ще зададем своите въпроси на председателя на Отдела за външни църковни връзки на Московската Патриаршия Волоколамския митрополит Иларион. Добър ден!

Митрополит Иларион: Здравейте, Екатерина! Здравейте, скъпи братя и сестри!

Е. Грачева: Владико, в края на септември се състоя заседание на Светия Синод на Руската Православна Църква, на което Патриархът изтъкна, че сред главните задачи на Вашия Отдел е работата по преодоляването на разколите във Вселенското Православие, които са породени от «безумното нахлуване на Константинополския Патриарх в Украйна». Как Вие се готвите да решавате тази поставена пред Вас от Патриарха задача?

Митрополит Иларион: Казвайки, че Патриарх Вартоломей е изпаднал в разкол, Светейшият Патриарх Кирил единствено констатира този печален факт. Той не каза нищо принципно ново по сравнение с това, което вече беше казано от Светия Синод на Руската Православна Църква след като Константинополският Патриарх Вартоломей призна украинските разколници и само с едно драсване на своето перо ги превърна в уж легитимна «Православна църква на Украйна». С този незаконен и антиканоничен акт Руската Православна Църква не се съгласи по цял ред причини, главната от които е, че тези хора нямат канонични ръкоположения, тоест от наша гледна точка те са самозванци, неканонично ръкоположени.

Легитимността на епископите, които служат в Църквата се гради изключително на факта на апостолската приемственост, а именно, че веригата ръкоположения, достигнала до тях, никога не е била прекъсвана. Съществува правило, че епископ могат да ръкополагат минимум двама или трима епископи. Ако човек е бил ръкоположен не от двама епископи или от двама неепископи, то неговото ръкоположение е недействително. Именно такъв начин на ръкоположение се използва в украинския разкол. Там има самозванец, представящ се за епископ (в действителност той е избягал дякон) и има епископ, лишен от сан – от тези двама авантюристи започва така наречената «йерархия» на едно от разклоненията на украинския разкол. Тези самозванци Патриарх Вартоломей призна за епископи. Още повече, тази многомилionна Украинска Православна Църква, която влиза в състава на Московската Патриаршия, Патриарх Вартоломей само с едно драсване на перото си като че ли опразни, а нейните права предаде на разколническата структура. Сега се опитва с помощта на украинската държава да постигне предаването на имуществото на каноничната Църква в ръцете на тази разколническа структура. Именно затова той беше в Украйна.

Всички тези деяния са толкова незаконни, толкова, както каза Светейшият Патриарх Кирил, безумни, че свидетелстват единствено за това, че Патриарх Вартоломей напълно е изгубил канонично съзнание. Още повече, той е изгубил представа за това, че той е длъжен да действа в съгласие с другите Поместни Църкви. В този случай той действа не само без съгласието на останалите, но и въпреки ясно изразената позиция на Руската Православна Църква.

Затова и той получи това, което заслужи, и тези думи, които сега се произнасят по негов адрес, са напълно заслужени. Той престана да бъде пръв сред равни в семейството на Поместните

Православни Църкви, защото той поиска да е пръв без равни, а такова нещо в нашата православна традиция няма и не може да има. Както заяви нашият Свети Синод, той изгуби правото да се нарича духовен лидер на 300-милионното православно население на планетата. Той повече не представлява световното Православие. Той представлява само своята собствена Църква и може би, тези Църкви, които пожелаят да бъдат представлявани от него. Руската Православна Църква не влиза в числото на тези Църкви.

Е. Грачова: Владико, на това заседание бяха обсъдени още редица важни въпроси. Стана известно, че Руската Православна Църква може да приеме в своите редове клирици от Александрийската Патриаршия, несъгласни с решението на техния Предстоятел да признае неканоничната украинска църква. Това вече решен въпрос ли е, че Руската Православна Църква ще се разширява?

Митрополит Иларион: Става дума за няколко десетки свещеници, които са се обърнали към Московския и на цяла Русия Патриарх Кирил с молба да се приемат техните енории в Руската Православна Църква.

Когато Александрийският Патриарх се присъедини към Константинополския Патриарх и призна разколническата структура в Украйна за «православна църква», спомена нейния лидер в богослужение, то това предизвика вътрешен разкол в Александрийската Църква, което и следваше да се очаква. Редица свещеници, които не се съгласиха с това споменаване и с признаването на разкола, се обърнаха към нас, а именно към Патриарх Кирил с молба да бъдат приети в Руската Православна Църква.

Въпреки всичко, ние изчакахме, защото се надявахме, че това решение на Александрийския Патриарх не е необратимо, че той ще размисли и ще го преразгледа. Освен това, ние му изпращахме сигнали: той знае, че към нас са се обърнали клирици, знае, че ние сме задържали разглеждането на тези обръщания за да имаме възможност да получим от него сигнал за промяна на позицията, но такъв сигнал ние не получихме. Още повече, през август тази година Патриарх Теодор замина на остров Имброс – мястото, където е роден Патриарх Вартоломей. Там те заедно извършиха богослужение, в което участва и лидерът на украинските разколници Епифаний Думенко. От гледна точка на църковните канони, ако йерарх съслужи с разколник, то той самият изпада в разкол. За съжаление, църковните канони не ни дават никаква друга интерпретация. Сега, след като се състоя това съслужение и Патриарх Теодор окончателно се асоциира с разкола, ние нямаме основание и нямаме възможност да отговорим с отказ на такива обръщания.

Как ще ги разглеждаме, колко дълго ще се разглеждат и как структурно ще бъде оформено

нашето присъствие в Африка – всичко това ни предстои да решим на следващите заседания на Светия Синод.

Е. Грачова: Още към международните теми. През последните дни наблюдаваме изострящата се ситуация в Косово, където полицията на самопровъзгласилата се република не допуска на територията транспорт със сръбски регистрационни номера. Естествено, това противопоставяне привлече вниманието на цялата световна общественост и предизвика тревога. Веднага възниква въпросът за съдбата на християнските светини. Как Вие оценявате тази нова ескалация?

Митрополит Иларион: Оценявам я като поредно завъртане на онази спирала, която се развива пред нашите очи и която, за съжаление, ще доведе до трагични последици за сръбското население на Косово, за Сръбската Православна Църква и въобще за Сърбия. Не съм удивен, че Сърбия реагира по такъв начин на това, което се случва.

Аз съм посещавал Косово и Метохия и със своите очи съм видял какви чудовищни последици доведе въоръженото противопоставяне. Видях разрушени църкви, изоставени от сръбите населени места; чух множество истории за това, как невинни хора са загивали от ръцете на косовските албанци. Но всички тези истории щателно се премълчават на Запад: Западът избра Косово за герой, а Сърбия за антигерой. Тази едностранна поддръжка на Запада за Косово при пълно игнориране на волята на сръбския народ вече доведе до това, което се случи. Но, за съжаление, тази ескалация не спира, и ние в Руската Православна Църква винаги последователно поддържахме Сръбската Православна Църква и нейните интереси върху цялата нейна историческа и канонична територия, която, несъмнено, включва в себе си и Косово. Там се намират главните светини на Сръбската Църква, величествени манастири с уникални фрески. Ние сме загрижени за съдбата на тези манастири и фрески, но повече от всичко сме загрижени за съдбата на сръбското население в Косово. Много се надяваме, че ще се намери такова политическо решение, което няма да бъде едностранно, а ще удовлетвори и двете страни.

Е. Грачова: Още една важна тема, към която е приковано нашето внимание, – резултатите от изборите в Германия. Пред очите ни завърши епохата на Ангела Меркел като канцлер. Не би могло да се каже по друг начин – истинска епоха. Тя беше на власт 16 години, няколко пъти беше признавана за най-влиятелната жена в света. Как Вие ще оцените нейните решения и това, каква стана християнска Германия след тези години, в които Меркел беше на власт?

Митрополит Иларион: Несъмнено, Ангела Меркел е изключителен политик. В историята на нова Германия я нареждат до Конрад Аденауер, Хелмут Кол и други видни политици - мъже. Тя стана първата жена - политик, която зае поста канцлер и беше на него 16 години.

За тези години, разбира се, Германия силно се промени. Но можем ли тези изменения да приписваме на Ангела Меркел или да търсим за тях нейната вина – това е въпрос, на който трябва да отговорят експертите.

Сега много пишат за това, че в новия германски бундестаг ще има двама депутати - трансджендъри, тоест двама мъже, превърнати в жени. Това заслуга ли е или вина на Ангела Меркел? Или Ангела Меркел въобще няма отношение към това? Аз мисля, че тук става дума за онези тенденции, които стават все по-осезаеми в западното общество и водят до такъв род явления. И вече на никой политик, даже на политик от такъв мащаб няма да се отдаде да спре тези явления.

Ако говорим конкретно за Ангела Меркел, то тя беше представител на това направление в политиката, което от времената на Бисмарк в немския език се нарича с думата Realpolitik, тоест реална политика, основана не на идеологически предпоставки или предубеждения, а преди всичко на представите за благото на собствения народ и на политическия прагматизъм. Ангела Меркел умееше да балансира между интересите на Евросъюза и интересите на собствената си страна. Неслучайно даже в най-критичните моменти тя продължаваше и никога не прекъсна диалога с руския президент Владимир Владимирович Путин, с когото, както аз мисля, се установиха много топли и дружески отношения.

Ще се надяваме и при следващия канцлер отношенията между Русия и Германия да се развиват постъпателно.

Е. Грачова: Владико, миналата седмица говорихме с Вас за трагедията със стрелбата в Пермския университет. През тази седмица голям обществен резонанс предизвика появилият се аудиозапис, където се чува, как професор от университета (казва се Олег Сиромятников) по време на стрелбата заключи отвътре аудиторията и не реагира на молбите на студентите да прекрати занятията. Вие самият ръководите ВУЗ. Как ще оцените такова действие на професора?

Митрополит Иларион: Аз не желая да съдя или осъждам професора, но аз мисля, че във всяка една ситуация от подобен род най-важното, за което е длъжен да мисли преподавателят, за което

е длъжен да се погрижи, е за спасението на живота на хората. Ако той е заключил аудиторията отвътре, за да спаси живота на студентите, както той обяснява, то това е било правилно и премерено решение. Ако там е имало и някакъв друг мотив, то аз мисля, че в случая трябва да бъде проведено разследване, и чак след това би могло да се търси окончателно съждение по този въпрос.

Е. Грачова: Владико, много благодаря, че отговорихте на нашите въпроси.

Митрополит Иларион: Благодаря, Екатерина.

Във втората част на предаването митрополит Иларион отговори на въпроси на телевизионните зрители, постъпили на сайта на програмата «Църквата и светът».

Въпрос: Владико, какви доказателства има за съществуването на Бога? Тези аргументи, които обикновено привеждат като отговор свещениците, днес, през XXI век, звучат твърде неубедително, по детски наивно, просто противоречат на здравия смисъл и научните данни. Можете ли Вие да назовете поне едно убедително свидетелство за съществуването на свръхестественото?

Митрополит Иларион: Аз не зная какви аргументи Вие имате предвид и кои научни данни опровергават съществуването на Бога. Досега аз не съм намерил нито едно убедително

доказателство против съществуването на Бога. Нека си представим, че всичко се е появило от само себе си, че целият този гигантски механизъм, който съставлява Вселената се е образувал от някакъв взрив, от някакво вещество и след това по силата на случайността се е появила и Вселената, и галактиките, и слънчевата система, а след това на Земята се е появил живот, човек и такъв сложен механизъм, като човешкото тяло, и че всичко това се е появило по силата на случайността – за мен това е абсурд.

Вземете един швейцарски часовник, разглобете го и си представете, дали има някаква вероятност, този швейцарски часовник да се е появил по силата на случайно стечение на обстоятелствата, без работилница, без майстори? Просто случайно са се събрали някакви елементи и се е получил швейцарски часовник. Вероятността е нулева. Така също, според мен и вероятността светът да е бил създаден без участието на Твореца, без участието на Бога е нулева.

А аргументите са толкова много, че е невъзможно всички да бъдат приведени. Съществува обширна литература. Прочетете книгата на архиепископ Лука (Войно-Ясенецки) «Дух, душа и тяло», където той много интересно доказва съществуването на Бога на основата на природни явления, строежа на човешкото тяло. Между впрочем, той е бил хирург, получил Сталинска премия за изследванията си в областта на гнойната хирургия, който в продължение на много десетилетия е съчетавал църковното служение с хирургичната практика. На Светителя Лука принадлежи следната фраза. Когато го попитали, а как Гагарин е летял в космоса и там не е видял Бога, (макар че Гагарин никога не е казал това), той отговорил: Аз много години оперирам мозъци, и когато съм отварял черепната кутия, никога не съм видял там ум, но това не значи, че няма ум в този човешки мозък.

Затова, отнесете се по-сериозно към тези аргументи, които звучат от устата не само на свещенослужителите, но и от устата на учените, сред които има много дълбоко вярващи.

Въпрос: Скъпи владико Иларион, помогнете ми, моля Ви. Как да обясня на сина си, че да се живее без Бога е невъзможно? Той казва, че това не му е нужно и не иска да знае нищо за вярата в Господ. Но аз много обичам сина си и мечтая, той да израсне като вярващ човек.

Митрополит Иларион: Струва ми се, че ако Вие много обичате сина си, то Вие сте длъжен, преди всичко, да споделяте с него това, което Ви е интересно, което Ви е скъпо, а как той ще ви откликне, зависи от него.

За да заобичаме истински вярата, Бога, Църквата, е нужно да откликнем това, да откликне душата ни. Невъзможно е да внушим нещо на детето, невъзможно е да го убедим в каквото и да било. Ако Вие чувствате, че синът Ви се съпротивлява, не иска да Ви слуша, то по-добре му дайте свобода. Нека той сам достигне до това. Ако Вие започнете да му натрапвате нещо, да се опитвате насила да го водите в Църквата, то най-вероятно това ще е контрапродуктивно. Вие ще успеете само в този случай да направите своя син истински вярващ човек, ако съумеете не само да му внушите нещо, но преди всичко да го вдъхновите за собствено духовно търсене, да се учи самостоятелно да строи своите отношения с Бога.

Въпрос: Владико Иларион, в едно от своите телевизионни предавания Вие посъветвахте православните девойки да търсят в храма бъдещите си съпрузи. Но моят опит показва, че да се направи това е практически невъзможно. Работата е там, че в нашата енория ако идват мъже, то те вече са женени. А ако са ергени, то обикновено това са сломени от живота 40-годишни комплексирани неудачници. Аз съм красива, стройна, висока и за ролята на съпруг разглеждам само успешни мъже, които са способни да издържат семейство и да възпитават бъдещите си деца. Сред невярващите срещам адекватни мъже с добра професия, с които добиваш увереност, че до такъв човек винаги ще чувстваш поддръжка и защита. Владико, кажете, може ли християнка да се омъжи за невярващ?

Митрополит Иларион: Първо, щом Вие сте такава красива, стройна и висока, то въобще ми е непонятно, защо задавате този въпрос. Аз мисля, че Вие така или иначе трябва да имате достатъчно ухажори и със сигурност сред тях има мъже, които искат да получат Вашата ръка и сърце.

Второ, ако Вие задавате въпрос дали може вярваща девойка да се омъжи за невярващ младеж, то спомнете си думите на апостол Павел: «неповярвал мъж бива осветен чрез вярващата жена» (1 Кор. 7.14). Наистина, тези думи се отнасят за вече сключения брак, а не за този, който все още се планира. Вие трябва да разбирате, че ако Вие сте истински вярваща, а Вашият съпруг ще бъде антирелигиозно, антицърковно настроен, ще препятства да възпитавате децата си в християнската вяра, то това може в крайна сметка да сломи и Вашата съдба, и Вашия брачен съюз. Затова е нужно десет пъти да помислите преди да се омъжите за такъв човек. По принцип, той трябва да е открит към това, че Вие ще съхраните своята принадлежност към Църквата, ще посещавате храма, ще възпитавате децата в православната вяра. И, разбира се, Вие трябва да сте наясно, че ако човекът е въобще невярващ, нецърковен, то Вие няма да можете да се венчаєте, а това означава, че Вашият брак ще бъде неустойчив и може да се разпадне.

Ето защо, ние, свещенослужителите, никога не съветваме вярващите девойки, даже красивите, стройните и високите да се омъжават за невярващи мъже.

С този цитат аз бих искал да завършим това предаване. Това са думите на апостол Павел от Първото послание до коринтяни: «неповярвал мъж бива осветен чрез вярващата жена, и неповярвала жена бива осветена чрез вярващия мъж» (1 Кор. 7.14).

Желая на всички Ви всичко най-добро и нека Господ Ви пази.

Служба «Комуникация» на ОВЦС

Източник: <https://mospat.ru/bg/news/88198/>